

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvárra czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosítást.

A kolozsvári tenyészállatkiállítás.

Az erdélyi gazdasági egyesület fontos céljának elérésére jól választott eszközök között, kétségen kívül, az elsők között állanak az állatkiállítási szakosztály kiállításai, melyek iránt nemcsak a mi gazdaközönségünk érdeklődése általános, hanem bércezes hazánk határain túl, sőt a külföld előtt is figyelmet keltettek.

De bármennyire sikerült is állatkiállításainkkal az erdélyi részeken, a jelen viszonyok között elérhető, legnagyobb eredményt megközelíteni; azok mellett több oly gazdasági ág szorult háttérbe, melyek a kül-, valamint a belterjes gazdaság haladó kulturája mellett, szintén megkövetelik a magok osztályrészöket.

A gyümölcsészeti szakosztály évről-évre, folytatja ugyan áldásos működését, de vajmi ritkán nyilik tere arra, hogy rendszeresen összeállított collectióban mutassa be a nagy közönségnek a gyümölcsészet terén elért eredményeket. Pedig hazai gyümölcsészetünk fejlődése és fokozatos terjedése mellett, ma már épen nem közömbös kérdés, hogy hol találja meg a gazda a legjobb piacot, melyen terményeit megfelelően értékesíthesse? S ha tekintjük, hogy a filoxera által sujtott birtokosok már eddig milliókra menő károkat szenvedtek s ha tekintjük, hogy a szőlőtől megfosztott gazdák legnagyobb része a szőlőmiveléssel fölhagyva, más gazdasági ág mivélésére van utalva s hogy leginkább a gyümölcsstenyészítés volna hivatva, hogy a kiirtott, kopár területek birtokosainak visszaadja az elvesztett kenyeret: azt hisszük, felesleges

tovább bizonyítgatni, hogy a gyümölcsenyésztés ma már mekkora nemzetgazdasági borderővel bíró kérdés s mennyire szükséges ezen a téren is, hogy minden rendelkezésre álló eszközt megragadjunk, mi az előállítás tökéletesítését és ezzel kapcsolatosan a kereslet fokozását előmozdítja.

Igen erős érvek szólnak a mellett, hogy a gazdaközönség figyelmé a belterjes gazdaság s avval kapcsolatosan a gazdasági ipar felé irányíttassék. És ha valahol szükség van erre, az erdélyi részekben a legnagyobb, hol, különösen manap, a megváltozott viszonyok okán, a kisbirtokosság, szánandó küzdelmet vív a létért.

Minden legkisebb actio, mely ez ut felé vezet, áldást hozó s nem lehet eléggé magasra értékelni mindama érintkezési pontokat, melyek ebben az irányban a tudást terjesztik, megnyitják a tapasztalatok forrását s a nemes és szabad versennyel segítik a fejlődést.

Ezek az intentiók vezették a gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályának előkészítő bizottságát, midőn elhatározta, hogy ez idei állatkiállításal másnemű tárlatokat is egybekapcsol.

E megállapodás értelmében, a f. évi augusztus 29-től szeptember 1-ig rendezendő tenyészállatkiállítással egyidejűleg, kertészet, v e t e m é n y, (ide értve a burgonyát és répát is) g y ü m ö l c s és s z ő l ő, t e j g a z d a s á g és ehhez tartozó e s z k ö z ö k, valamint m é h é s z e t i kiállítás is lesz.

A kiállítás főrendezőjének -- Gróf Schweinitz Gyula ur kéretett fel; a gyümölcs- és szőlőosztályt Ritter Gusztáv, Szentgyörgyi Lajos és Kondász Ferencz; a tejgazdaság és ehhez tartozó eszközök Dr. Szentkirályi Ákos, a méhészeti kiállítás rendezése pedig Bodor Lászlóra bízott.

E bizottság közelebbről összeül és meg fogja állapítani a programot, mely mihamarább szét fog küldetni, a bejelentés ivekkel együtt.

A gazdaközönség figyelmét előre is felhívjuk ez érdekes kiállításra, melylyel első sorban annak tesz nagy szolgálatokat a gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztálya.

Az életképes „turi fanemesítő-egylet.”

Tisztelettel hajolok meg azok előtt a derék vezetők előtt, a kik igazán a bibliai „mustármag”-ból rövid négy év alatt oly terebélyes fát növeltek, s bizonyynyal átlátszik oda tul, a nagy magyar al-

földre is, — sőt gyümölcs-üzletével egész hazánk komolyan gondolkozó s illetve fáradozó népbáratait hatványozott buzgalomra serkenti.

A legközelebb mult virágvasárnapján — márt. 30-án — adott számot a buzgó kis egyelet, arról a ténykedésről, a melyet 1886. január 31-étől — e napig, csendesen, minden lárma nélkül, de biztosan haladva, kifejtett.

A midőn négy év előtt (1886 decz. 15-én) e lapok 24-ik számában, az igazi lelkes „magvető“ teljes sikerrel végzett vetésének körülményes ismertetésével örvendeztette meg, az olyan vele együtt érző, magamféle ügybarátokat: bármily megfontoltan is volt előkészítve a dolog ennek beindításához s bármennyire is kézzelfoghatónak vehettük az eszme megtestesítését, teljes sikerültét: ismerve azt a teméntelen szalmatüzet, a mely napjainkban föl-föl lobbantatik, — alig mertük remélni, hogy azt a négy évi szerény munkát, ily diadalmas siker koronázza.

Ez egyesület alapszabálya alig áll nyolcz pontból s bizonynal, e rövid, de szabatos néhány ígécskének tulajdonítható, hogy a negyedik virágvasárnapra meghozta a kis „élő fa“ izletes gyümölcsseit. 820 drb. alma-körte ojtványt s 600 drb. eperfa (szeder) csemetét osztott ki az egyesület lelkes igazgatósága, e különben is emlékezetes, nagy napon, ingyen, a tagok közt.

De mint jó gazdát is meg kell tekintenünk a „turi fanemesítő egyesületet“, mert a négy év alatt — egy-egy rendes tagtól 20 krjával — begyűlt 46 frt 58 krból még 20 frt, a jelenleg is megjövő ojtó-, fanemesítő- és kerti eszközökben megvan.

E szép eredmény elérésében kétségen kívül kiváló érdemei vannak Ferenczi Miklós földbirtokos diszelnök, Tarsoly Kálmán elnök, Rusz Simon alelnök, Orbók Sándor pénztárnoknak, de az orozslánrészt a Schmidt Rezső pályatársamé, ki odaadó, kitartó buzgóságával, fáradhatatlan munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett.

Nem találkoztam ugyan még e kedves pályatársammal soha; de lelkem hozzá forrott azonnal, a mint ez egyesület körülményes leírását olvasám tőle, fönn jelzett időben és helyen, teljesen meggyőződve affelől, hogy egy ily fölfágású fiatal, mi minden szépet és hasznost képes leend, — oly erők támogatása mellett, mint az ő kiváló érdemű társai — tekintve még azt is, hogy néptanító — egy életen keresztül, véghez vinni.

És most, midőn már maga a tett beszél, — és pedig beszél oly hangosan, hogy szeretném nemcsak annak a pár ezer társamnak adni tudtul, a kik e dupla lapunkat járatták s eo ipso olvassák, — hanem kivétel nélkül, minden abhoz érzékkel, erős akarattal és elhatározással bíró jó kollégámnak, hogy a szó szoros értelmében vett néptanítói nevet, annak idején valójában ők is kiérdemelhessék.

Nemcsak Tur község lakossága részesül azonban e minta-egyesület működésének áldásaiban, — hanem a szomszédos helységek lakói is. S így pár tized alatt lesz e vidék minden rendű és rangu lakosának elegendő válogatott, finom gyümölcse s nincs kétség benne, felesleges is; mert a különböző időben történő nemesítési módokat, Schmidt lelkes mesterük szakértő vezetése mellett, maguk a nagyobb iskolás növendékek is teljesen elsajátítják — s terjesztik ez áldásos foglalkozást mind nagyobb-nagyobb körben; — más községekből is sokan járván az itteni (turi) minden tekintetben jó hírben álló áll. iskolába.

Igen örvend a nép, hogy már nemcsak az uraknak, de nekik is van s illetve lesz ponyikja, batulja, angol párménje, londoni pepinje, ananász és Baumann renetje, téli esperese, Jozefinája, Ferdinándja, Klerzsonja, Dielje, nemes kolmárja, erdei vajoncza stb. stb. Áldják is ám e jó atyafiak a lelkes intézőket s szeretettel és méltó tisztelettel hallgatják és teljesítik mindenféle áldásos tanácsaikat.

Előismeréssel jelentem még, hogy Ferenczi Miklós ügytárs ur, a ki addig is, míg ez első ojtvány-osztás bekövetkezett, — saját gyönyörű berendezésű kertjéből, évenként 100 drb. alma-körte-ojtványt bocsátott az Egyesület rendelkezésére, — a melyet évenként ki is osztottak, következő föltételek mellett:

a) Az ojtványokért nem fizet egyelőre senki semmit; köteles azonban a részesülő azokat, az egylet faiskolakezelőjének utmutatása szerint ültetni és kezelni.

b) Azon esetre, ha három év leteltével is, mint életerős növény fölmutatva leend a kiosztott ojtvány, a további ellenőrzés megszűnik; a mely ojtvány azonban — kivételes és külön igazolandó indok nélkül, — elpusztul, — azért fizet az illető az egylet pénztárába darabjáért, 1 forintot.

Az ügyet maga Simó Béla torda-aranyosmegyei tanfelügyelő ur is — egy tantestületi közgyűlésen, ahol éppen e tárgyban tartott Schmidt kollégájuk egy hatásos értekezést — igen melegen karolta föl s buzdította a szárnyai alatt levő lekes tanítókat, hogy kövessék Schmidt

tisztelt kollégájuknak, e már is igen szép dolgokat eredményezett, pomologikus munkálkodását; mert minden jó gyümölcsfában egy-egy élő, örök időkre beszélő emléket fognak maguknak emelni.

Csak türelem és erős akarattal párosult elhatározás kell s ezek által minden nehézségeken diadalmaskodhatunk.

Szentgyörgyi Lajos.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1890 május 12. d. u. 3 ó.

Tartott egyleti elnök Szabó József elnöklete alatt. Jelen voltak: Br. Bánffy Ernő, Gr. Bánffy György, Gr. Béldi Ákos, Jakab László, Macskási Pál, Molnár Sándor, Nagy Lajos, P. Horváth Kálmán, Végh Bertalan, Dr. Szaniszló Albert h. titkár.

90. A múlt ülés jegyzőkönyve felolvastatván — tudásul vétetik. A jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére pedig elnök Jakab László, Nagy Lajos és Végh Bertalan tagtársakat kéri fel.

91. H. titkár jelenti, hogy a titkár pályázatra vonatkozó hirdetésekért nyugta szerint a „Gazdasági Lapok“-nak 3 frt 90, az „Egyetértés“-nek 10 frt 80, a „Földmívelési Érdekeink“-nek 9 frt 90 kr. kiízzetett, — tudásul szolgál.

92. „Emke“-nek a czukorrépa-munkások ügyében küldött átirata — tudásul szolgál.

93. Br. Wesselényi Béla alapító tagnak, Nagy Dezső és ifj. Zeyk József évdijas tagoknak jelentkeznek; egyszersmind kötelezvényeiket be is küldik — örvendetes tudásul szolgál; kötvéyeik a pénztárhoz küldetnek át.

94. A bécsi kiállítás magyarországi rendező bizottsága egyletünk figyelmét ismételten felhívja a szarvasmarha, különösen az igásmarhakiállításra — Gr. Bánffy György, elnök kérésére, kilátásba helyezi, hogy esetleg 4 igás marhát ki fog állítani.

95. Ministerium a fedezési állomások ménlovainak részletes kimutatását 10 példányban küldi meg — köszönettel fogadtatik.

96. Mokay István, a nála használatban levő sorkapálás megtekintésére hívja fel a gazdaközöniséget — tudásul szolgál.

97. Egyleti ügyvéd, Molnár Sándor, az egyletnek bizonyos, állítólagos követelése ügyében — mely Nagy-Bunra vonatkoznék — intéz

kérdést — elnök tudomása szerint az egyesületnek ilyenmő követelése nem létezik; egyesületi ügyvéd is — a közbe eltelt idő alatt utána járván, — hasonló véleményét nyilvánítt.

98. Egyesületi ügyvédnek, az egyesületi kertben levő vízfolyások ügyében beadott véleménye tárgyalatván — hosszabb eszmecsere után határozatott:

1. Az ügy egyik ágára nézve keressék meg a városi hatóság.

2. Azon árokresztlet gondozása, vagy megcsináltatása ügyében pedig, a mely az egyesületet illeti, kéressék ki a kertészeti szakosztály véleménye és javaslata.

99. „Ungarische Agricola“ Bécsből a kiállítandó állatoknak a kiállítási tőre való szállítása ügyében értesít, — röviden a lapban közlendő.

100. Kisegítő-pénztár megküldi a jan.--márcz. és ápril havi forgalomról szóló jelentését — felolvastatván, tudásul szolgál.

101. H. titkár jelenti, hogy a titkári állásra eddig 4 pályázó küldötte be kérvényét, — határozatott, hogy a pályázóknak a titkár-ra vonatkozó „szolgálati szabályzat“ megküldessék.

102. Ministerium az irodalmi szakosztály kiadványaiból 150 példányt rendel meg s ennek fejében 120 frtot utalványoz — örvendetes tudásul szolgál s ez ügyben úgy a pénztáros, mint a szakosztály értesítendő.

103. Ministerium a kassai gazd. tanint. faiskolájának árjegyzékét küldi meg. Ez alkalomból az aszalók ügye szóba kerülővén, határozatott, hogy a nevezett tanintézetől nyerendő információhoz képest aszalók iránt kérvény intézendő a ministeriumhoz.

104. H. titkár jelenti, hogy azon évdijas tagok, kiknek kötelezvényeik lejártak, a kötvény megújítására felkérettek — tudásul szolgál.

105. Ministerium a tojáskereskedők czim- és lakjegyzékét kéri — ez ügyben a lapban való rövid közlés határozatott.

106. Orsz. gazd. egyesületnek a Thomassalak ügyében küldött átirata — tudásul szolgál.

107. Jakab László indítványozza, hogy a ministerium kéressék fel az idei tenyészállatkiállításon való nagyobb mérvő mén- és bika-bevásárlásra; továbbá, hogy ezen vásárlásra kínálkozó alkalomra, úgy a gazd. egyesületek, mint a törvényhatóságok figyelme felkéressék, — több

helyeslő felszólalás és ennek nyomán kifejtett eszmecsere után az indítvány elfogadtatott.

Kolozsvár, 1890. május 12.

Hitelesítik :
Nagy Lajos,
Jakab László,
Wégh Bertalan.

Szabó József,
egyleti elnök.
Dr. Szaniszló Albert,
h. egyleti titkár.

A műtrágyáról.

Nem egy esetben hallottunk panaszt a miatt, hogy a műtrágyázás nem felelt meg az ahhoz kötött várakozásnak. Legutóbb az egeresi trágyagyepszszel tett kísérlet után hangzott, pár helyről, ilyes kifakadás, minek okát azonban nem kereshetjük egyébben, mint abban, hogy a műtrágya nem használtatott megfelelő módon. A trágyázásnál elkövetett hibák nemcsak a jó eredményt teszik lehetetlenné, de akárhányszor, következményekben károsak. A műtrágyának minden előleges, szakszerű vizsgálódás nélkül, a szántóföldön szétszórása sok esetben nem egyéb, mint pénzkidobás. Előbb tudnia kell a gazdának, hogy milyen tápanyag hiányzik földjéből és azután folyamodjék mesterséges trágyához s ezek közül vegye azt, mely épen alkalmas a hiány pótlására. E célra kísérleti ágyakat kell készíteni, melyekből tapasztalatilag meggyőződhetik a gazda, ha vajjon foszforsavval, (csontliszt : Thomas-salak), nitrogénnel, (chilisalétrom), vagy gypszszel stb. kell-e megadni földjének azt, a mi abból hiányzik?

Hiszen még a közönséges istálló-trágyát is, általában helytelenül kezelik. Hány helyt látjuk a szántóföldön a friss trágyát, hogyan lugo-zódik ki, a gazdaságra nézve majdnem értéktelenül; az udvarokon hogyan áll, a lazán összerakott trágya, hogyan mossa ki az eső annak jobb részét, mely a község utczáin végig folyva, a gazdasági károkon kívül, egészségügyi hátrányokat is okoz.

A ki az istálló-trágya kezelését a gazdaságra nézve nem tartja annyira fontosnak, hogy annak tápértékét maga részére teljes mértékben hasznosítani igyekezzék, az, a mesterséges trágyázással se fog nagyobb eredményeket elérni. Nagyon csalódik tehát a gazda, ha a nagy hangu hirdetések, vagy a még nagyobb hangu ügynökök által befolyásoltatva: vakon rendeli meg a műtrágyát, melynek értékét nem ismeri s még kevésbé van arról tudomása, hogy földjének termőképességét

egyáltalában fokozni fogja-e s ha igen, az elérhető haszon arányában álland-e a műtrágyára kiadással?

A föld minőségének megösmérése előtt, nem határozható el ugyan, hogy a mesterséges trágyanemek közül, melyik fog megfelelni a cél-nak, mindazonáltal, a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a buza, tengeri rozs, zab, tatárka, burgonya, czukorrépa, takarmányrépa, murok, repce, a káposztafélék, dobány, szőlő, len, keender, mák, komló és hagyma-félék, a chilisalétrommal sikeresen trágyázhatók; e célra hektáron-kint 2—10 mázsát kell a szántóföldön elhinteni, ahhoz képest, a mint a földben több, vagy kevesebb nitrogeen tartalom van. A chilisalétrom hatása azonban csak akkor teljes, ha a földben elegendő foszforsav és mész van, melyek hiányában azt pótolni kell, csontporral, gypszszel stb. különösen pedig, ha árpát akarunk termelni. A chilisalétrom kezelését illetőleg megjegyezzük, hogy ősszel csak annyit hintsünk a szántó-földre, a mennyit a növények még a téli nyugalom előtt fölvehetnek; a többit tavasszal adjuk a növénynek, még pedig vetés után kell szét-hinteni a földön, vagy pedig a már kikelt növényekre hintjük.

A foszfortartalmu trágyanemek között a Thomassalalak kezd naponta nagyobb tért hódítani, mely olcsóságánál fogva is ajánlható. A salgó-tarjáni e nemű gyártás már elégtelennek bizonyult; máris eljött az ideje, hogy az eddig gyártott mennyiség megtöbbszöröztessék; mert például csak két vármegye: Sopron- és Vasme gyék. Egymagukban többet fogyasztottak egy év alatt, mint a mennyi a salgó-tarjáni előirány-zat (200 waggon.)

Sajnosan tapasztaljuk, hogy vannak olyan igen becses műtrágya-nemek is, melyeket külföldre vitetnek ki, habár idebenn is nagy szük-ség volna reá. Ilyen például a kénsavas ammoniák, mely a gázgyárak mellékterménye s légenytartalmánál fogva hathatós trágya. Különösen a hazánkban is lendületnek indult czukorrépatermelés körül volna kivá-lóan hasznosítható.

D. Jánosy Antal.

Nincs többé filloxera?

A kolozsvári „vegyészeti gyár“ ugy hirdette, hogy nincs. Ennek bizonyítása okán, dobozonként potom 2 frt 50 krjával kínálta a csoda-szert, mely még a cserebogarat is meggyilkolja, ha megfogatik és ala-posan bekenetik. Az „Erdélyi gazdát“ érdekelte e kérdés s vele együtt mindenkit, a kit a filloxera ügy egyáltalában érdekel. Nem hagyhatta

tehát szó nélkül a „vegyészeti gyár“ eme arcanumát, miről minden szakértő úgy vélekedett, hogy ez a szer csak abban az esetben tekinthető biztosnak, ha a filloxerák egyenkint elfogatnak és a Löwy-féle módszer alá állíttatnak. Lévéen pedig a filloxerák tulságosan sok millió: ez emberfeletti munka torturájától megkímélendő a szőlőbirtokosokat: figyelmeztettük, hogy nem mind igaz, a mi a papirosra nyomtatva van.

Igen sok azonban a könnyenbivők száma (hiszen még a halporra is akadt megrendelő, melyről úgy szólott az irás, ha a vízbe szórják, hal lesz belőle) s ennek természetes következményeként, a megrendelések se maradhattak el; annál inkább, mert a vegyészeti gyár államilag szabadalmazottnak hirdette a filloxera-mérget.

A mint olvasónk már tudják, sikerült végére járnunk, hogy e titokzatos arcanum szabadalma csak hirdetve van, de nem adatott meg.

Mint hogy pedig az állami szabadalom csak akkor hirdethető, ha megadják s mint hogy e czim jogosulatlan használata a fennálló törvények és rendeletekbe ütközik: a lapunkban s ennek nyomán más lapokban is megjelent figyelmeztetés nem kerülte ki a kolozsvári királyi ügyész éber figyelmét: Dr. Biró János kir. ügyész jelentést tett a rendőrkapitányságnál, hol azonnal megindított a „vegyészeti gyár“ tulajdonosa ellen a vizsgálat, elrendeltetett a készletben levő filloxerapusztító lefoglalása s ezen felül, a művegyész 100 forint birsággal lőn megbüntetve.

Ezzel befejeztetvén az ügy, most már egy filloxera-bajjal kevesebb van.

A kik pedig ezután akarnának hasonló szerrel szerencsét próbálni: mindezeket ajánljuk becses figyelmökbe. . .

Pályázat.

Az Erdélyi Gazdasági Egyletnél a titkári állás betöltendő lévén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató választmányához intézendő pályázati kérvényben a folyamodónak ki kell mutatnia születési helyét, korát, általános és gazdasági szakképzettségét, nyelvismeretét, az irodai és az ügykezelési szakban való jártasságát, esetleg irodalmi munkásságát s eddigi foglalkozását és működését.

A titkár főbb teendőit képezik, a gazdasági egylet irodai teendőinek ellátása; az egylet lapjának s egyéb kiadványainak szerkesztése;

az egyleti közteleknek az igazgató választmány utasítása szerint való felügyelete; a befolyó ügyek előkészítése s előadása; az iroda és a könyvtár leltárának felelős számadása; a szükséges nyilvántartások vezetése. Egyebekre nézve a megválasztandó titkár részletes szolgálati utasítással fog elláttatni.

A titkári állás javadalmazása évi 1200 o. é. forint készpénzfizetés és ötvenként 100 forint pótlék négy ciklusig.

A folyamodások f. é. május 30-ig nyújtandók be az egylet igazgató választmányához (Kolozsvárt, belközepuceza gróf Mikó-palota), az állás elfoglalásának idejét, a gazdasági egylet, a megválasztandó titkárrel együtt állapítja meg.

A megválasztott titkár egy évi jó próbaszolgálat után állandósításra tarthat igényt.

Kolozsvár, 1890. ápril 5.

Elnöki megbizásból:
a titkári hivatal.

Szakirodalom.

— „Védekezés a filloxera és szőlőgomba ellen“ czim alatt igen tartalmas füzet jelent meg Gyürk Antaltól, a Franklin-társulat kiadásában — A közgazdaság terén aligha van manap fontosabb kérdés, mint az, hogy miként mentsük meg szőlőinket a filloxera pusztitástól s miként tarthatjuk fenn bortermelésünket ugy minőségileg, mint mennyiségileg is, az eddigi méryben? Habár a legnagyobb erőfeszítés mellett sem sikerült eddig kipusztítani a filloxerát, de van mód ellene védekezni — írja szerző előszavában — meg lehet élni mellette és a bortermesztést folytatnunk lehet és kell is, nemcsak a homokon, hanem a hires bortermő hegyeinken is. E tárgy felett alaposan értekezik Gyürky, összegyűjtven mindama szereket, a mik a gyakorlatban jónak és hasznosnak bizonyultak. E füzetet alkalmoszerüleg bővebben fogjuk ösmertetni. Ára 50 kr.

— A ló és annak tenyésztése. „A gyakorlati mezőgazda szakkönyvtára“ czimü vállalat második füzete e tárgyat öleli fel Irták: Kovácsy Béla és Monostori Károly; megjelent a Koczányi és Vitéz kiadásában; ára 50 kr. Előfizetési ára 7 óra 7 frt, mely idő alatt 14 füzet jelenik meg.

— A „Pápai lapok“ kiadásában megjelent a „mezőgazdaságunk és gabnakereskedelmünk érdekében“ czimü füzet.

— A belügyminiszter és a szőlőtermelés. Amaz erős mozgalom folytán, amely a kormányzat minden közegét tevékenységre

hivta fel Magyarország pusztuló szőlészetének megmentésére, a belügyminiszter 13568. sz. alatt a szőlészeti szakértelem terjesztése érdekében a következő körrendeletet intézte valamennyi megye törvényhatóságához „Mint hogy a véleményének nyilvánítására felkért illetékes m. kir. földmivelési miniszter ur oda nyilatkozott, hogy a Baross Károly orsz. gazd. egyleti titkár által szerkesztett „Borászati Lapok“ hazánkban a kiváló szaklap, mely a szőlészeti és borászati kérdések szakszerű tüzte ki feladatául s ezen, nem épen könnyű feladatának, különösen az utóbbi években, elismerést érdemlő igyekezettel, népies módon, anélkül azonban, hogy ez a szakszerűség rovására történék, sikeresen iparkodik megfelelni, kiválóan pedig ujabban, sajnos, évről-évre fokozódó mőrvben terjedő, az érdekelt birtokosok részéről egyre intenzivebb módon való védekezést, tehát alaposabb szakismereteket igénylő phylloxera és peronospora vészek kérdéseiben is sikeresen igyekezik a szőlőbirtokos és szőlőmives közönség körében a szükséges tájékozottság és szakértelem terjesztésére és fejlesztésére közrehatni, minek folytán kívánatosnak mutatkozik, hogy a jelzett fontos szerepre hivatott szakközlöny, különösen a nagyobb mérvben szőlőmiveléssel foglalkozó vidékeken minél inkább elterjedjen és minél több olvasóra találjon, az említett közgazdasági tekinteteknél fogva a földmivelési miniszter ural egyetértőleg, a „Borászati Lapok“ című szakközlönyt a törvényhatóságok különös figyelmébe álánlom azzal, hogy ezen közhasznu szaklapra hívja fel a községi előljáróságok figyelmét is.“ Gróf Szapáry Gyula s. k. — A belügyminiszter által fent ajánlott lap, a mely már a kultuszminiszter elismerésében is részesült, kiadóhivatala (Budapest, Köztelek) kívánatra bárkinek küld mutatványszámot. — Előfizetési ára: egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.

Vegyes közlemények.

— Az országos filloxera-bizottság állandó bizottsága folyó hó 17-én, Budapesten gyűlést fog tartani, melyre Szabó József, az erdélyi gazdasági egyesület elnöke is meghívott, mint ama bizottság alelnöke. Kívánatos volna, hogy e bizottság napirendre tüzze a filloxera irtónak hirdetett szerek szabadalmazásának kérdését, hogy a szabadalmi jog megadásánál a földmivelésügyi miniszterium idevágó rendeletei megfelelőleg méltattassanak. Tekintettel a filloxera-kérdés rendkívüli fontosságára, óhajtandó volna, hogy kivételes intézkedésekkel,

a filloxera-irtószeres szabadalmazása ügyében beadandó kérelmek, véleményezés végett az országos filloxera-bizottsághoz tétessenek át.

— **Tejszövetkezet van alakulóban Kolozsvárt**, mi célból jó reménnyel kecsegtető mozgalmat indított egy néhány nagyobb birtokos. A szövetkezetbe, az eddigi terv szerint, az erdélyrészi birtokosok és a községek vennének részt s központja Kolozsvárt lesz. Ez intézményre fontos feladat vár, s létesítésével rég érzett hiány leendő pótolva. Óhajtjuk, hogy a kezdeményezők fáradozását siker kövessn.

— **A bécsi kiállításon** állatokkal megjelenő kiállítókat érdekelni fogja, ha tudomásra hozzuk, hogy az állatoknak a kiállítási térre való elszállításával s azoknak esetleg eladásával is foglalkozik az „*Ungarische Agricola*“ cz. czég (Wien. III Hauptstrasse 85.)

— **Az amsterdami piacra** tojást szállító czégek czim- és lakjegyzékét — az ügy támogatása céljából — a földmívelési ministerium összeírta.

— **Thomassalak.** A gömöri kohóban nyert Thomassalak árjegyzékét beküldötte Sátor Miksa és Mór budapesti czég (V. kerület, Zrinyi-utca 4.) az erdélyi gazd. egyesületnek. A budapesti kísérleti állomás 21, 25, 24, 66% phosphortartalmat mutatott ki a gömöri Thomassalakban, mely mázsánként 3 frt 5 kron kapható.

— **A peronospora-fecskendők**, melyeket a kormány Franciaországból rendelt, megérkeztek és a megrendelőknak már szétküldettek. Miután az eddig megrendelt 100 darab nem volt elégséges, a kormány újabb megrendelést tett.

— **Czél szerü-e répát meghengerezni?** Meg kell hengerezni a répát akkor, ha a mag elvetése nem kiszáradt, de a mellett kevésbé nedves talajba kerülve, a közel jövőben nincs kilátás csapadékra. A hengerezés által a talajrészecskéket a maghoz közelebb hozzuk és a talaj nedvességének a maggal való érintkezését elősegítjük, meg kell hengerezni a répát akkor is, ha az még ki nem kelt, avagy csak szórványosan kikelt vetésre eső, utána hirtelen meleg napok, vagy szárító szelek következnek s a talaj felszine megcserepededik s e miatt a mag kikelése akadályozva van. A hengerezéssel a cserepes földkéreg szét-töretik, mi által a magnak kikelését megkönnyebbitjük. (G. L.)

— **A kártékony rovarok ellen** a „G. L.“ ajánlja, hogy a mivelés alá fogott földekre alkalmazzunk mozgó baromfi-ólat. Egy baromfi-ól, melyben 8 tyúk, 8 kakas, 12 csirke van, 4—6 katasztrális holdon belől, rövid idő alatt kipusztítja a cserebogár pajodokat, fekete

temető-bogarakat, közönséges és reczés százlábut stb. stb. melyek oly sok kárt okoznak a gazdának.

— **A denevér haszna.** Egy természetbuvár észlelete szerint, egyetlen denevér egymásután, nem kevesebb, mint 13 darab cserebogarat fogott el s azok lágy részeit meg is ette; más alkalommal tizenkét, közép nagyságu lepkét evett meg. Van egy faja a szőrös hernyóknak, melyet a denevéren és kakukon kívül más állat nem is pusztít; erős szőrözete miatt, minden más állat tartózkodik tőle. Ugyanazon buvár följegyzése szerint Hanau község határán (Poroszország) egy őserdő kipusztítása után, az abban fészkelt nagymennyiségű denevér, részben elpusztult, részben más vidékre költözött s csakhamar ezután az említett hernyófaj annyira elszaporodott, hogy a sor sarjadzó erdőt csaknem egészen tönkretette. Ha számítjuk még, hogy hány ezerre mehet azon apróbb rovarok száma, melyeket egy denevér átlag elpusztít, nem lehet eléggé a gazda védelmébe ajánlani e hasznos állatot.

— **A megfagyott burgonyát értékesíthetjük,** ha abból eczet készítünk. E czeleből a burgonyát meg kell főzni s azután összezuzzuk s kevés sörélesztőt adunk hozzá, ezután, megfelelő meleg helyen, a folyadék erjedésbe jön. Miután kierjedt eczetágyra öntjük s meleg helyen, a folyadék erjedésbe jön. (P. L. W.)

— **Vaj-készítés.** Kísérletek nyomán bebizonyult, hogy az édes tejből több vajat nyerünk, mint a savanyuból (az előbbit mindig alacsonyabb hőmérsék mellett kell kiköpnülni), továbbá, az édes tejfelből nyert vaj könnyebben szabadítható meg az irótól, mint a savanyu tejfelből készített.

— **A patkányok és mezei egerek ellen.** A patkányok kipusztítására az „A. r. Z.” a foszforos sajtot ajánlja, mint teljesen megbízható szert. Mintegy 1000 gyufafejet 2 decziliternyi vízben megfőzve, félre vesszük a tüztől s midőn hűlni kezd, sajt darabokat teszünk abba, melyek egy félóralatt átítatódznak a foszforos folyadékkal. A sajtot zsiradékkal bevonva, kell kitenni a patkányoknak. A mezei egerek ellen, ugyanaz a szerző, a szénsavas barythot ajánlja. Ebből 5 grammot poralakban kell vegyíteni 1 gr. cukorral s össze kell gyurni 20 gr. kenyérel. Háziállatokra nézve e szer ártalmatlan.

— **Hogyan termeljünk erős tormát?** Az elültetendő tormáról posztódarabbal töröljük le a mellékgyökereket. Ültessük jól — de nem frissen trágyázott földbe, úgy, hogy a sorok északról délra vonuljanak s a tormagyökerek majdnem vízszintes irányban fekdjenek. A

gyökereknek egymástóli távolsága ne legyen több 80—10 cm.-nél. Minthogy a gyökerek majdnem vízszintesen helyeztetnek el, közel jutnak a föld felszínéhez s e miatt, a nap hevének jobban ki lévén téve: erőteljesebben és korábban fejlődnek. A sovány földben természetett torma keserü.

— Gyümölcskivitel. A mult évben Kecskemétről 70,924 métermázsa gyümölcsöt szállítottak külföldre; ehez hozzáadva a tengelyen elszállított és a városban elfogyasztott gyümölcs hozzávetőleges mennyiségét, az összes termés megközelíti a 200,000 métermázsát.

— Hogy a tyúk jobban tojjék, tavasztól őszig ne etessük búzával vagy tengerivel, mert ezektől elhizik az állat s ebben az esetben nem tojik. (H. Sz.)

Kérdések rovata.

10. Hogyan lehet az íros vaját a romlástól megóvni?
11. Hogyan kell a tej- és víznek való új faedényeket kezelni, hogy tartósak legyenek és az azokban tartott folyadék ne kapjon kellemetlen ízet?
12. Hogyan lehet a rákot huzamosb ideig eltartani?
13. A vadrózsa szaporítható-e dugványról?
14. Leszoktathatjuk-e a tyukot a tojás-evésről, s ha igen, miként?
15. A kerti ágyak szegélyezésére használt cserepek, a nedvesség és hő-változás következtében minden évben megrongálódnak; van-e biztos mód a cserepek tartóssá tételére?

Feleletek rovata.

10. A vaj gyors megromlását rendszerint az abban levő vízcsepp idézi elő. Ezért a vajnak hosszabb eltarthatóságát legkönnyebben a víz kisajtolásával érhetjük el. Ha vaját megsózzuk, a víz könnyebben kiválik. A szalicilsav és szalicilsavas natron szintén hathatós konzerváló szer, annyira, hogy ezek bármelyikéből egy gramm elég egy mázsa vaj konzerválására. Mind a kettőt feloldott állapotban kell a vajjal összekeverni. Utóbbi vízben is oldódik, előbbi 90 rész víz, 2 rész tejsavban oldódik fel. („N. Erf.“)

11. Ha az edény tölgyfából való: forró olajjal kell beitatni új korában. A fenyőfa edényhez pedig forró tejet kell használni. Az ekképp kezelt edényben sem a tej, sem a víz nem kap idegen ízet. („P. L. w.“)

12. Válasszuk ki a telyesen ép és életképes rákokat, helyezzük egy kosárba; hintsünk rájuk egy maroknyi buza-korpát. Takarjuk be csalánnyal s a kosarat befödve tegyük hűvös helyre. Az ekképp kezelt rákok sokáig eltarthatók. („P. L. w.“)

13. A vadrózsát szaporíthatjuk dugványról. Sőt ajánlatos is, hogy a törzsről vett, gyökértelen alany helyett dugvány, vagy magonc (utóbbi a legelső) használtassék nemesítésre. Dugványnak legjobb egy éves érett magfát használni,

melyeket 50 cm. hosszúra kell nyesni. Az egy éves dugványokat már lehet nemesíteni.

14. Távolítsuk el egy tojásból a fehérjét, csak a sárgáját hagyjuk benne, Azután öntsünk gypszet a fehérje helyébe, hogy a tojás a gipsz megkeményedése után egésznek látszassék; tegyük az így elkészített tojást arra a helyre, hol észrevettük, hogy a tyuk megette a tojást; ily módon leszoktathatjuk a tyukot a tojás evésről.

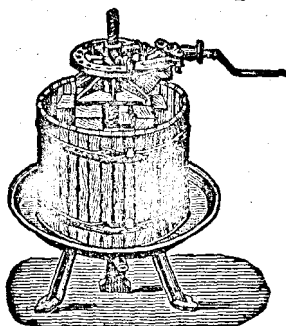
15. Ha a cserepeket forró kátrányba mártjuk s kiszáritás után alkalmazzuk a kívánt célra, évtizedekig eltartanak, a mennyiben a légköri változásoknak ellentállanak.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel
Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Hirdetések.

Mindennemű mezőgazdasági, szőlőmívelési és borászati gépek.

Borprések, gyümölcsajtók, szőlő- és gyümölcsmalmok } legújabb
szerkezetek
különböző
nagyságban.

Peronospora-készülékek, cséplőgépek, tisztító-malmok, valamint járgányok, tengeri-morzsolók, vetőgépek, ekék stb. stb.

Aszaló készülékek gyümölcs és főzeléknekre.

Önműködő zöldtakarmányi prések.

Szecs kavágó-gépek a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árakban jeles kivittel szállítja

HELLER IGNÁCZ, Bécs, Práter-ut. 78. sz.

Árjegyzékek és mindennemű tudósításokat kívánságra gratis és franco. (Díjmentesen.)

Tevékeny közbenjáró kívántatik és jól jutalmaztatik.

(1.) Árulóknak magas engedmény. (3—20.)

P I A C Z I Á R A K.

A heti vásár			Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Török búza	100 kiló		1 köbméter tízifa	1 kiló marhahús	
helye	napja									széna	szalma			
k r a j c z á r o k b a n														
Budapest	május	13	métermázsá	840	—	790	730	807	473	—	—	—	—	
Brassó	május	9	hektoliter	690	480	480	460	300	380	180	80	260	44	
Deés	május	6	"	840	700	560	—	340	580	440	—	280	32	
Fogarás	május	9	"	650	580	450	—	300	350	250	140	200	31	
Gyula-Fehérvár	május	5	"	675	625	525	—	350	400	290	190	275	56	
Kézdi-Vásárhely	május	8	"	680	—	430	420	290	420	350	90	250	36	
Kolozsvár	május	8	métermázsá	850	—	720	—	720	490	360	180	300	38	
Maros-Vásárhely	május	8	"	812	—	725	—	720	420	360	200	280	38	
Nagy-Szeben	május	9	hektoliter	640	520	460	—	280	360	200	130	350	39	
Nagy Várád	május	6	"	616	551	578	372	308	336	260	150	300	44	
Sepsi Szt.-György	május	12	"	660	540	450	440	280	400	400	150	150	36	
Szász-Régen	május	8	"	680	580	530	475	300	400	260	180	260	36	
Torda	május	10	"	700	500	550	—	325	350	300	30	225	32	

Ny. Gámán J. örök. Kolozsv.